

Reciclatge i Llengua catalana

Analitzar la situació de la llengua catalana a la nostra Comunitat, el per què d'una sèrie de comportaments, la inhibició dels responsables polítics, l'autoodi que encara avui generen certs individus i, sobretot, preveure'n el futur, és força complex. D'entrada pensam que una llengua que identifica una Comunitat i les persones que hi habiten, una llengua que ha d'esdevenir vehicular en el procés d'ensenyament no pot ser que només estigui present en la seva matèria respectiva i totes les altres es facin en una llengua no pròpia. Pensam que el Centre Educatiu no pot convertir-se en l'únic lloc on els nins i les nines aprenen i senten la llengua pròpia.

Però per engegar una acció global és ben necessària una altra forma de consideració envers el tema de la llengua. Una tasca que no pot assolir el Centre Educatiu tot sol ja que no disposa dels mitjans escaients ni és tampoc la seva missió. Aquesta disfunció provoca tota una sèrie de contradiccions greus on el que surt més mal parat sempre és el mateix: l'ús normal de la llengua en tots els àmbits socials, i entre ells, en l'educació.

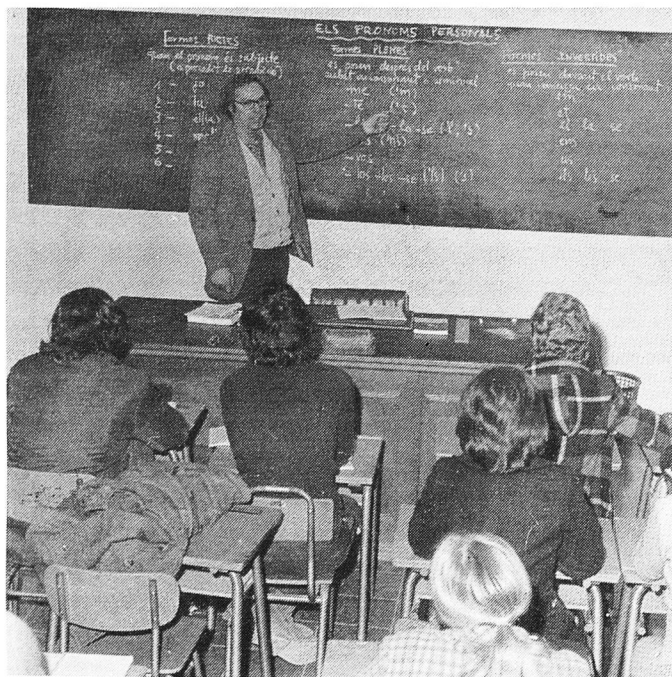
La Llei de Normalització Lingüística (LNL), a

l'article 17 diu que «el català, com a llengua pròpia de les Illes Balears, és oficial a tots els nivells educatius», i a l'article 22 «el Govern de la Comunitat Autònoma, a fi de fer efectiu el dret a l'ensenyament en llengua catalana, ha d'establir els mitjans necessaris encaminats a fer realitat l'ús normal d'aquest idioma com a vehicle usual en l'àmbit de l'ensenyament en tots els centres docents». Sembla que la Legislació és ben clara i que el procés cap a la normalització hauria de ser palpable i ben visible, però el cert és que no hi ha avenços i això vol dir que anam reculant.

La manca de les competències en educació fa que hàgim d'anar a remolc de la nova legislació i programes que van sorgint a mesura que s'implanta el nou model educatiu, ja que des de Madrid no es té en la consideració que cal el tema de la llengua pròpia, i això provoca una situació de crispació que no afavoreix gens el desenvolupament normal de la tasca de l'educand. Evidentment el greuge comparatiu que sofreix la nostra Comunitat és ja un símptoma d'anormalitat que traspua dins tot el sistema educatiu.

La catalogació de les places a l'ensenyament mitjà és, a hores d'ara, una de les assignatures pendent ja que la distorsió que suposa per a un ensenyant anar a un centre en procés de normalització o que engega un projecte lingüístic coherent i adequat està directament relacionat amb la disfunció que provoca en tot el centre educatiu. En aquest punt no es pot assenyalar amb el dit aquell professional que l'han destinat a les «Illes Balears», però resulta que entram dins una dinàmica on qualsevol iniciativa en què la identitat, la cultura o la llengua en conformen l'eix central, no es poden portar a terme amb les condicions adequades perquè hi ha massa entrebancs a vèncer. Sabem que el Grup de Català del SITE està treballant en aquest tema ja que veu que és prioritari.

Ara bé, paral·lelament a aquesta catalogació, l'Administració Educativa ha d'oferir una sèrie de pautes per tal de paliar les mancances de base, però mai s'hauria de convertir en la «solució» única de cara a donar sortida a una situació complexa. És per això que es va posar en marxa, ara fa cinc anys, el Reciclatge de Professors de

Mitges concentrant-se les classes en els mateixos centres d'ensenyament i amb un horari escaient. S'establiren dos nivells pels no catalanoparlants i dos pels catalanoparlants; al final d'aquests cursos (quatre per a un professor que començà a llindar i dos per aquell que començà a Llengua I, depenent del domini de l'expressió oral) es fa un Seminari d'Especialitat de vint hores adequat a l'especialitat que té per tal de poder impartir amb seguretat la seva disciplina en llengua catalana.

El que està ben clar és que no es pot fer una catalogació de les places si no hi ha professors suficients amb una preparació efectiva de llengua catalana i s'ha de procurar que hi hagi un paral·lisme real entre les places ofertades i les titulacions que existeixen.

La necessitat i la urgència dels cursos de reciclatge ve determinada per l'Ordre de la Conselleria de Cultura, Educació i Esports de dia 27 de novembre de 1989, per la qual s'estableix el pla de reciclatge i perfeccionament del professorat i es fixen les titulacions que cal tenir per tal de poder realitzar l'ensenyament de i en Llengua Catalana (BOCAIB 160 del dia 28/12/89).

La resposta del professorat a la convocatòria del curs 1989/90 fou la següent:

Nivell Llindar I	41 matriculats.
Nivell Llindar II	45 matriculats.
Nivell Llengua I	144 matriculats.
Nivell Llengua II	235 matriculats.
Total	465 matriculats

Durant el curs 90/91 hi hagué els següents:

Nivell Llindar I	74 matriculats.
Nivell Llindar II	35 matriculats.
Grup de conversa	6 matriculats.
Llengua I	203 matriculats.
Llengua II	35 matriculats.
Seminari d'especialitat	59 matriculats.
Sem. d'Esp. i Llengua II	61 matriculats.
Total	513 matriculats

Durant el curs 91/92 hi ha els següents:

Nivell Llindar I	52 matriculats.
Nivell Llindar II	53 matriculats.
Nivell Llengua I	283 matriculats.
Nivell Llengua II	173 matriculats.
Seminari d'especialitat	117 matriculats.
Total	678 matriculats

Aquest reciclatge és fruit d'un conveni entre la

Conselleria, l'ICE i el MEC; el Centre de Professors de Palma s'encarrega de l'organització.

Sense comptabilitzar aquest curs hi havia un total de dos-cents trenta-quatre professors que tenien el reciclatge complet; comptant els del present curs hi haurà tres-cents trenta professors preparats per fer l'ensenyament de la seva matèria en català. Així, aquestes places ja podrien sortir catalogades -una vegada esbrinat el lloc d'ensenyament on estan destinats- i anar renovant-se cada any a mesura que sortissin professors amb el Certificat escaient per poder impartir i optar a les places en català. D'aquesta manera escalonada s'haurien de cobrir totes les places definitives i fer una previsió dels interins.

Evidentment aquest darrer punt és una problemàtica puntual i que no es pot emmarcar dins el plantejament general. Aquí hi juga un paper fonamental el projecte lingüístic de centre, la coherència amb què ha estat dissenyat, l'adequació i cohesió que se li vol donar, etc. Un centre que té unes places a cobrir per professors interins, cal que tenguí ben clar on es troba quant a la normalització lingüística, com ha d'avançar, de quina manera s'ha de traspuar a la pràctica, per tal que la petició determinada que es faci sigui atesa correctament tant des del punt de vista pedagògic com legal.

És clar que el reciclatge així com està muntat no és la sortida més idònia, ni la més efectiva; és més per sortir del pas. Perquè hi hagi una vertadera formació, bé inicial, bé sumativa, cal en primer lloc una implicació molt més profunda per part de les institucions capdavanteres i de les persones que volen i creuen que la normalitat és qualche cosa més que una classe de català.

No volem acabar ni amb una frase antològica ni lapidària: pensam que xerram massa i donam moltes voltes al mateix redol. Perdem de vista, moltes vegades, l'objectiu final que ha de comportar tot acte inserit dins una dinàmica educativa portada a terme amb coherència i sentit comú. No caldria demanar res més: si tots aquells que tenen una miqueta de responsabilitat ho tenguessin en compte sobriarien campanyes, reciclatges de dues hores setmanals, vocació insípida per a la «titulitis», penes i misèries dels professors de llengua, reclamacions a-Constitucionals i a-Normalitzadores, capelletes catedralscies i reivindicacions obsoletes de tant de passar-les de crit en crit. Evidentment, però, no ho tenen en compte.

Felip Munar i Munar.
Assessor del CEP de Ciutat